

Мунтян С.Г. Внутрішній моніторинг стану підготовки студентів з іноземних мов / С.Г. Мунтян // Лінгвістична підготовка студентів нефілологічних спеціальностей вищих навчальних закладів у контексті Болонського процесу та Загальноєвропейських рекомендацій з вивчення, викладання та оцінювання мов. Матеріали VII міжнародної науково-методичної конференції, 6-7 жовтня 2016 р. – Одеса : СПД-ФО Бровкін О.В., 2016. – С. 227-229.

С.Г. Мунтян

ст. викладач

Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, тел.: (0619)422021, muntjan@yandex.ru

ВНУТРІШНІЙ МОНІТОРИНГ СТАНУ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті аналізуються результати внутрішніх моніторингових процедур із визначення стану підготовки студентів при навчанні їх іноземної мови професійного спрямування.

Ключовими відмінностями сучасного процесу підготовки студентів з іноземних мов є поетапна модернізація освітнього процесу на засадах його гуманізації, впровадження компетентнісної парадигми навчання, наближення навчальних стандартів до Загальноєвропейських, спрямованості мовної освіти на здатність і готовність студентів здійснювати іншомовне спілкування з метою особистісної і професійної самореалізації. Ефективна імплементація вищезазначених засад при забезпеченні безумовної якості освітніх послуг неможлива без адекватного коригування освітніх програм й без комплементарної узгодженості теоретичних основ новітньої парадигми навчання іноземних мов із потребами студентів, з їх оцінкою системи вже запропонованого освітнього процесу. В цьому контексті особливого значення набуває поняття освітнього моніторингу, адже саме цей інструмент забезпечує комплексне відстеження об'єктивного стану освітньої системи, дає змогу коригувати й вдосконалювати її поточний профіль та прогнозувати її подальший розвиток.

Метою публікації є аналіз результатів внутрішніх моніторингових процедур із визначення якості підготовки студентів профільного ВНЗ при навчанні їх іноземної мови професійного спрямування.

Під моніторингом слід розуміти організацію збору, збереження та аналізу інформації щодо основних показників діяльності суб'єктів навчання й факторів впливу та змін в освітній системі з метою оцінки якості підготовки студентів з іноземної мови у ВНЗ, а також прийняття на цій основі управлінських рішень щодо відповідності фактичних результатів запланованим й щодо їх подальшого коригування. Моніторинг є процесом безупинного науково-обґрунтованого, діагностико-прогностичного спостереження за станом і розвитком

педагогічного процесу з метою оптимального вибору освітніх цілей, завдань і засобів їх вирішення [1,2,3,4,5].

Моніторинг включає мету проведення, послідовність етапів досягнення мети, техніку замірів і методів опрацювання поточних і кінцевих результатів, засоби встановлення зворотнього зв'язку.

Модель моніторингу базується на компонентах якості навчання студентів іноземних мов, а саме, якості умов, якості освітнього процесу, якості результату.

Моніторинг якості умов має бути спрямований на відслідковування показників якості фінансового, кадрового, матеріально-технічного та науково-методичного забезпечення освітнього процесу з іноземної мови.

Моніторинг якості організації процесу має включати моніторинг якості навчання та моніторинг стану викладання дисципліни „Іноземна мова” (ІМ).

Моніторинг результату забезпечує зворотній зв'язок за показниками, що визначають досягнутий студентами рівень володіння іншомовною комунікативною компетенцією, реалізацію цілей в діяльності адміністративних органів навчального закладу щодо управління якістю підготовки студентів з іноземної мови та діяльності викладача іноземної мови щодо досягнення цілей кожного з етапів навчання.

На кафедрі іноземних мов ТДАТУ контроль та аналіз якості викладання вже багато років здійснюється через систему планових взаємовідвідувань занять викладачами та відкритих занять. Це сприяє поширенню передового досвіду, вдосконаленню форм та методів навчання, корекції власного стилю роботи викладачів, завчасній ліквідації прогалин у викладанні.

В останні роки процедури моніторингу було посилено анкетуванням студентів. Формування основних засад анкетування здійснювалося у рамках загальнокафедральної наукової теми «Оптимізація іншомовної та іншомовленнєвої підготовки студентів з використанням активних методів навчання». Останнє з опитувань проводилося у квітні-травні 2015 року.

Метою анкетування було з'ясувати, як оцінюють студенти, що навчаються у даний час на кафедрі або навчалися один-два роки тому, організацію навчання з іноземних мов та якість їхньої підготовки.

До анкети було включено такі питання:

1. Якою є/була у Вас кількість аудиторних годин з дисципліни ІМ на тиждень? (2 год./тиждень; 3 год./тиждень; 4 год./тиждень)
2. Чи достатньою є/була для Вас кількість аудиторних годин з дисципліни ІМ? (так/ні)
3. Чи відповідає/відповідав курс навчання з дисципліни ІМ Вашим очікуванням? (так/ні)
4. Як Ви оцінюєте зміст курсу навчання з дисципліни ІМ? (цікавий/нецікавий; корисний/непотрібний; актуальний/застарілий; посильний/непосильний)
5. Як Ви оцінюєте об'єм поточних домашніх завдань з дисципліни ІМ? (замалий/нормальний/завеликий)

6. Як Ви оцінюєте якість викладання дисципліни ІМ у Вашій групі? (відмінно/добре/задовільно/незадовільно)
7. Чи досягаєте/досягли Ви, на Вашу думку, прогресу в опануванні ІМ в рамках Вашого курсу? (так/ні)
8. Який час Ви витрачаєте/витрачали у середньому на підготовку одного домашнього завдання з ІМ? (15 хв./ 30 хв./ близько 1 год./ близько 1,5 год./ близько 2 год./ більше ніж 2 год.)
9. Якщо б Ви мали можливість обирати частину дисциплін за власним бажанням, чи обрали б Ви ІМ? (так/ні)

В опитуванні взяли участь студенти денної форми навчання І, ІІ курсів різних напрямів підготовки ОКР «Бакалавр» та студенти V курсів різних спеціальностей ОКР «Магістр». Загальна кількість учасників анкетування становила 194 студенти.

При характеристиці кількості щотижневих аудиторних годин з дисципліни ІМ майже дві третини респондентів (65,4%) констатували, що мають/мали 2 години аудиторних занять на тиждень, 23,4% – 3 години і лише 11,2%, – 4 години. При цьому 72% всіх опитуваних вважають кількість аудиторних годин з дисципліни ІМ недостатньою.

При оцінці змісту навчання 90% всіх опитуваних визнали його цікавим, відповідно, 10% – нецікавим. 96% студентів відзначили зміст навчання як корисний і лише 4% як непотрібний. 95% респондентів вважають зміст навчання ІМ актуальним і тільки 5% студентів сприймають його застарілим.

Для 80% опитуваних зміст навчання є поси́льним, а от для 20%, тобто для кожного п'ятого студента, він виявляється непосильним. Приблизно така ж кількість студентів, а саме 23%, оцінює об'єм поточних домашніх завдань з дисципліни ІМ як завеликий. Проте біля $\frac{3}{4}$ респондентів (74%) вважають обсяг поточних домашніх завдань нормальним, а 3% всіх опитуваних навіть замалим.

Відносно витрат часу на підготовку одного поточного домашнього завдання з ІМ 12% респондентів зазначають, що справляються із підготовкою до заняття за 15 хвилин, чверть опитуваних упоруються за 30 хвилин, 34% потребують для підготовки близько години, 14% готуються протягом 1,5 годин, 8% витрачають близько 2 годин, а 7% – більше ніж 2 години.

Що стосується оцінювання студентами якості підготовки з ІМ, то 63%, тобто майже дві третини респондентів, вважають якість викладання дисципліни ІМ у своїх групах відмінною, третина студентів (34%) – доброю й лише 3% опитуваних – задовільною. Жодний з респондентів не оцінив якість викладання ІМ незадовільно. До того ж, 92% студентів зазначають, що курс навчання з дисципліни ІМ відповідає/відповідав їхнім очікуванням. 84% всіх опитуваних констатували, що у рамках свого курсу досягають/досягли прогресу в опануванні ІМ.

В анкетуванні застосовувалося також і непряме питання щодо оцінки якості навчання з ІМ. Так, студентам було запропоновано змодельовати ситуацію, коли б вони мали можливість обирати частину дисциплін за власним бажанням. У результаті виявилось, що за такої умови ІМ обрали б 80% респондентів. Це

проективно свідчить про задоволення переважної більшості студентів якістю та умовами освітнього процесу з ІМ на кафедрі.

Отримані дані було використано колективом кафедри для інформування університетської громадськості та враховано при розробці і оновленні навчальних планів та навчально-методичних матеріалів з підвищення рівня навчання іноземних мов. Досвід проведення кафедрою моніторингових процедур підтверджує їх важливість як форми співробітництва викладачів та студентів і як функції зворотнього зв'язку, що дозволяє оперативно реагувати на недоліки в освітньому процесі. У подальшому слід продовжувати вдосконалювати механізми внутрішніх моніторингових процедур з вивчення факторів впливу на стан іншомовної підготовки в університеті.

Список літератури:

1. Байдацька Н.М. Педагогічні умови якості навчальних досягнень студентів у вищих навчальних закладах недержавної форми власності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 / Н.М. Байдацька. – Вінниця, 2007. – 20 с.
2. Зинченко В.О. Мониторинг коммуникативного компонента учебного процесса в высшем учебном заведении [Электронный ресурс] // Вестник Мининского университета. – 2015. – № 4. URL: <http://vestnik.mininuniver.ru/reader/search/monitoring-kommunikativnogo-komponenta-uchebnogo-p/>
3. Иванова Л.Ф. Педагогический мониторинг процесса развития профессиональной компетентности учителя иностранного языка / Л.Ф. Иванова // Стандарты и мониторинг в образовании. – № 33. – 2004. – С. 20-24.
4. Крылова Е.В. Внутренний мониторинг качества профессиональной подготовки студентов инженерного вуза: дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук: 13.00.08 / Е.В. Крылова. – Москва, 2009. – 221 с.
5. Островерх О.О. Педагогічний моніторинг як засіб гуманізації освітнього процесу у вищому навчальному закладі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О.О. Островерх. – Х., 2004. – 181 с.